

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inzerati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inzerati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 7.

V Ljubljani, dne 3. aprila 1902.

Leto XV.

N pondeljek, dne 24. marca je v Ljubljano dospela pretužna vest, da je po noči ob polu 1. uri nepričakovano, a mirno, previden s sv. zakramenti v Gospodu zaspal Njega Eminencija prevzvišeni gospod gospod

JAKOB MISSIA

svete rimske cerkve kardinal-presbiter pri sv. Štefanu na Monte Coello, knezonadškof goriški in metropolit, bivši knezoškof ljubljanski, Njega c. kr. Veličanstva pravi fajni svetnik, vitez ces. avstr. reda železne krone I. vrste, član gosposke zbornice in goriškega deželnege zboru, doktor bogoslovja in modroslovja, lfd. lfd. lfd.

Ponižno se sicer klanjamo sveti volji božji, a vendar bridko zadeti ječimo pod tem udarcem. Saj smrt kardinala Missia pomeni nenadomestljivo izgubo ne samo za goriško nadškofijo, temveč tudi za vso slovensko zemljo, za celo Avstrijo, za vso katoliško cerkev!

Bil je rajnik duh velikan, kakršni so redko sejani v stoletjih!

Pokojni kardinal je bil mož jasnega uma, svetega življenja, neskončne ljubezni do resnice in pravice, mož zares apostolske neustrašenosti v boju za prava sv. cerkve. Bil je uzoren človek, poln ljubezni in modrosti, velik domoljub, ugleden cerkven knez. Slovenska zemlja še ni rodila sina, ki bi se bil povspel do tolike višine!

Bil je dober oče svojim vernikom, ljubezniv brat duhovnikom, uzor nam in našim potomcem. Zato pa bodo ostala njegova dela neusahljiv vir hvaležnosti in blagoslova še poznim rodovom.

Spomin in duh takega moža ne sme nikdar umreti v slovenskem narodu. Naj počiva v Gospodu in v nebesih uživa zaslužen plačilo!

† Kardiŋal dr. Jakob Missia.

Ko je dné 24. januarja 1884. ljubljanski knez in škof dr. Janez Krizostom Pogačar zatisnil svoje oči, obrnili so vsi Kranjci svoj pogled na tedanjega stolnega kanonika dr. Janeza Gogala, ki je slovel kot jako pobožen, ponižen in učen duhovnik. Želje ljudstva so se uresničile, ker že o sv. Juriju je presvetli cesar imenoval ljubljenca ljubljanske škofije za naslednika pokojnega škofa Pogačarja.

A Bog je sklenil drugače. Dr. Gogala je ležal na smrtni postelji, ko mu je došla novica, naj zasede škofijski stol ljubljanski. Ponižni mož se je silno prestrašil in prosil, da se mu ta višjepastirski jarem ne naloži. In Bog ga je uslišal. Za teden dni pozneje, sv. Florijana dan, se je preselila njegova vzorna duša v boljši svet po svoje plačilo za tolika dobra dela.

Ljubljanska škofija je torej zopet žalovala po tako bridki izgubi, in vse je ugibalo, kdo zasede stolico sv. Maksima v Ljubljani. O kresu se je izvedelo, da je dr. Jakob Missia, knezoškofijski kancelar in stolni kanonik v Gradcu imenovan ljubljanskim škofom. Dné 10. novembra je bil potrjen od papeža, dné 7. decembra posvečen v Gradcu in dné 14. decembra je bil v ljubljanski stolni cerkvi slovesno umeščen.

Knez in škof dr. Jakob Missia se je porodil dné 30. julija l. 1838. na Moti v župniji sv. Križa pri Ljutomeru na slovenskem Štajerskem v priprosti a poštenu kmetški hiši »pri Mislovih«. Ko je njegov starejši brat Anton l. 1842. pel novo mašo, naročali so mu stariši, naj skrbi za svojega mladoletnega bratca Jakoba, da tudi on kdaj kot mašnik stopi pred oltar.

Ko je bil Jakob star devet let, pokosila mu je smrt ljubega očeta, in poslej je prevzel vso skrb zanj njegov starejši brat-duhovnik. V šolo je najprej hodil v Kapeli, potem v Radgoni in v Mariboru. Kot dijak je bil sprejet v deško semenišče v Gradcu, kjer je z odliko zvršil gimnazijo.

Po svoji nadarjenosti in po svojem ljubeznivem nastopu se je tako prikupil sekovskemu škofu Otokarju grafu Attemsju, da ga je jemal k sebi na počitnice. Ravno predno je stopil v semenišče, umrla mu je mati. Potem je bil eno leto bogoslovec v Gradcu, odkoder so ga sprejeli v nemški zavod (Collegium Germanicum) v Rimu. Tam se je mudil šest let in postal doktor bogoslovja. Dne 30. maja l. 1883. je bil posvečen v mašnika in leto dni pozneje se je vrnil v domovino.

Najprej je služil kot prefekt v deškem semenišču v Gradcu; potem pa je postal škofov kaplan in pozneje kancelar. L. 1879. je postal stolni kanonik in pet let pozneje škof ljubljanski.

Dolgo so se opravljale molitve za novega škofa v ljubljanski škofiji: od januarija notri do adventa. In Bog jih je uslišal. Dobili smo višjega pastirja, moža po Srcu božjem, duhovnika globoke pobožnosti in učenosti in kar je največ, Bog nam je dal pravega dušnega pastirja, skrbnega in ljubeznivega očeta. Prejeli smo v njem, kar smo potrebovali.

Na Kranjskem je bilo zadnjih sto let tudi v verskem oziru marsikaj zamujenega. Bilo je to žalostno samo na sebi; a še bolj žalostno je bilo, da se tega niti zavedali nismo. Le nekateri možje so to čutili in žalostni opazovali. Trinajstletno vladanje kneza in škofa je naredilo konec nezdravim razmeram. Začelo se je razvijati novo pomlajeno pristno katoliško-versko življenje med duhovščino in verniki.

Odločen korak naprej po pravi poti se je storil s prvim slovenskim katoliškim shodom v Ljubljani, koncem avgusta l. 1892. Pekrovitelj vsem pripravam in zboru samemu je bil knez in škof Jakob, katerega je duhovščina s posvetnim razumnostvom z veseljem podpirala. Shod se je vkljub mnogim zaprekam zvršil jako sijajno.

In kaki so vspehi njegovi? Po tem skodu je zelo napredovalo versko življenje. Po mnogih misijonih, katere so vodili največ propovedniki iz redov oo. jezuitov in lazaristov, ki so povsod našli na tisoče vsprejemljivih, hvaležnih src, se je dvignila katoliška zavest in versko življenje. To vé najbolj tisti, ki je imel priložnost misijonske sadove od blizu opazovati. Vpeljale so se tudi nove bratovščine. Omenjam zlasti bratovščino sv. Družine in družbo treznosti. Starejše bratovščine so se poživile; med njimi stoji zlasti bratovščina presvetega Rešnjega Telesa v celi škofiji v najlepšem cvetu in ima svoj časnik »Venec«. Marsikje se je vpeljalo tudi vedno češčeje najsvetejšega zakramenta. V mnogih župnijah so se ustanovile Marijine družbe ali kongregacije za mladeniče in dekleta. — Duhovniki pa so dobili posebno bratovščino presvetega Srca Jezusovega, ki jih naj veže v bratovsko edinost ter napeljuje k pobožnosti in učenosti.

V trinajstih letih, ko je knez in škof vodil ljubljansko škofijo, se je ustanovilo na Kranjskem 13 novih samostanskih naselbin. Prišli so na Kranjsko: jezuiti v Ljubljano, usmiljeni bratje v Kandijo pri

Novem mestu in cistercijani v Stičino. Frančiškani so dobili nov samostan na Brezjah in salezijanci se nameravajo naseliti v Ljubljani. Na novo so došle v tej dobi na Kranjsko karmelčanke (Selo pri Ljubljani). Šolske sestre »de Notre Dame«, ki imajo dva samostana s šolami (Šmihel pri Novem mestu in Trnovo), šolske sestre svetega Frančiška iz Maribora s šolo v Repnjah, redovnice sv. Križa, ki strežejo starim, onemoglim ženam, in magdalenke v Radenci pri Bučki. Usmiljene sestre sv. Vincencija Pavljanskega so se na novo naselile v Kočevju, Kamniku in Idriji. Vsi ti redovniki in redovnice se bavijo ali z dušnim pastirstvom, s poučevanjem mladine, s postrežbo bolnikov ter so tako vernemu ljudstvu v veliko pomoč.

Po navodilu papeža Leona XIII. se morajo duhovniki v sedanjih žalostnih časih truditi tudi za gmotni blagor ljudstva ter ga braniti pred očitnimi in skritimi sovražniki. To je za dušne pastirje težavno in nevarno breme. Pa duhovniki so se ga lotili z vso gorečnostjo in vnemo takoj po katoliškem shodu. Začeli so ustanovljati delavska, rokodelska, obrtna, mladeniška, izobraževalna društva, ki varujejo ljudstvo duševnega in gmotnega propada. Razen tega so se osnovale kmetijske in obrtne zadruga, posojilnice, kranilnice, konsumna društva itd.. vse v blagor ljudstva. V javnem političnem življenju družijo v lepo celoto dobro misleče može kranjsko katoliško politično društvo s središčem v Ljubljani in razna druga politična društva ustanovljena za posamezne okraje.

Bridko je zadelo srca vseh vernih Kranjcev, zlasti pa duhovnikov, ko se je v adventu l. 1897. raznesla novica, da se prevzvišeni knez in škof preseli kot nadškof v Gorico, da tam prevzame mesto, izpraznjeno po smrti nadškofa L. M. Zorn-a. Pri slovesu se je pokazalo, kako priljubljen je bil našemu ljudstvu. In kar je čutilo ljudstvo, čutil je tudi on sam. V zadnjem svojem pastirskem listu pravi med drugim: „Ne morem vam povedati, kako čisto nepričakovano mi je to prišlo, in kako bridko mi se mi je storilo, da vas moram zapustiti. Še le tedaj sem čutil prav živo, kako ste mi prirastli k srcu...“ Ljubili smo svojega višjega pastirja res s sinovsko ljubeznijo, in on nas je ljubil in skrbel za nas kot dober oče.

Dne 16. maja t. l. popoldne ob 5. uri je bila ljubljanska cerkev kar natlačena vernega ljudstva; čakalo je prevzvišenega kneza in nadškofa, ki je prišel pred odhodom še enkrat v cerkev počastiti preaveto Rešnje Telo, zahvalit se za prejete milosti in prosit pomoči za trudapolno delo v novem delokrogu. Končno je podelil vsem še enkrat svoj višjepastirski blagoslov.

Cela vrsta duhovnih in svetnih gospodov je spremljala odhajajočega nadvladiko na kolodvor, kjer se je sešlo obilno ljudstvo. Kmalu potem ga je odpeljal vlak v spremstvu mil. g. stolnega prošta dr. Klofutarja, prelata dr. Kulavica in dvornih kapelanov. Blagoslavljaljoč še z voza doli verno ljudstvo, ki mu je zaklicalo še enkrat presrečni »Živio!« je izginil izpred naših oči. — Na vseh postajah do primorske meje ga je pozdravljala duhovščina z verniki in se poslovila od njega. Dne 23. maja t. l. je bil umeščen kot nadškof v Gorici.

Nedolgo potem, namreč 17. junija 1899. je bil povišan in razglašen za rimskega kardinala, kar je bilo v čast ne le njemu, ampak tudi goriški cerkvi katero je vladal in slovenskemu narodu, iz katerega je pognal tako odličen duhovnik. Missia je prvi Slovenec, kj je dosegel kardinalsko čast.

Njegovega prihoda v goriško deželo se je razveschla duhovščina in verno ljudstvo; a ni mu manjkalo tudi težav, katere je moral premagati. Vladal je s krepko roko, a obenem milo in modro. Puščal je času čas, da se stvari naravno razvijejo: a kadar je trebalo, je tudi odločno nastopil.

V svojih nagovorih in opominih priporočal je duhovščini in ljudstvu krščansko edinost, k naj jih vodi do srečnega cilja. Goriškim Slovencem je razširil službo božjo v domačem jeziku. Kar je spoznal kot dobro in pravično, branil je z vso močjo, ter se ni dal premakniti.

Delovanje pokojnega kardinala je bilo neumorno, mnogostransko in vplivno. O njem se bo še dolgo govorilo in razpravljalo.

V domači škofiji bavil se je kardinal s posli vsake vrste, najnavadnejšimi in najtežavnejšimi. Imel je cerkvene vizitacije po vsi deželi in delil zakrament sv. birme. Bil je duhovnikom voditelj, pomočnik in prijatelj: vernikom dostopen in prijazen, plemenit značaj ob vsaki priliki. Spoštoval je mnenje vsakogar, a za se je bil stalen in odločen v svojih nazorih.

Goriškim Slovencem je bil prijazen in pravičen ter vnet za njih prava, njih duševno in gmotno blaginjo.

V Gorici je žal vladal le kratek čas — še ne cela štiri leta —, a v tem kratkem času je mnogo storil in zapustil neminljive spomenike. Povrnil je redovnikom sv. Franciška samostana na sv. Gori in na otoku Barbani, odkoder jih je pregnala neprijaznost predpreteklega stoletja.

Za deško semenišče je nakupil znano palačo na Zemljarsču, stoječo na najlepšem kraju goriškega mesta. V posebni poslanici je prosil pomoči pri ljudstvu in duhovščini. Ta zavod mu je bil posebno pri srcu in še do zadnjega je sam izdelaval načrte za poslopje. — Posrečilo se mu je zdru-

žiti č. duhovščino in ravno na predvečer svoje smrti je doživel veliko veselje, da se je italijanska duhovščina zedinila pozabivši prepire žalostnega spomina.

V stolni cerkvi je s svetom — in rajni je imel tenak umetalni ukus — podpiral g. župnika, da je obnovil stare bisere, katerih ima naša stolna cerkev mnogo. — Celo škofijo je posvetil Srcu Jezusovemu in ustanovil v ta namen za vse čase prelepo slovesnost v nedeljo po prazniku Srca Jezusovega.

Svojo palačo si je ukusno uredil in prizidal; na praznik sv. Jožefa je bilo blagoslovljenje križevga pota v novi kapeli; a komaj je bilo dovršeno, je večni gospodar poklical svojega zvestega služabnika v krasnejše prostore po večno plačilo.

Rajnik je bolehal za srčno hibo; pred božičnimi prazniki ga je bilo enkrat hudo napadlo, da so ga prevideli s svetimi zakramenti. Od tedaj smo se vedno bali za njegovo življenje. Pozneje so se napadi ponavljali, a bili so lahki. Od nedelje na ponedeljek po noči ga je pa tako hudo napadlo, da je v kratki poluri izdihnil svojo blago dušo v navzočnosti hišnega kaplana g. Ličana in domačih.

Zdravniki so mu odsvetovali vsako delo, ali mož je bil dela tako vajen, da ga ni mogel pustiti. Imel je pa že iz Gradca navado, da je delal ponoči, ker so ga črez dan preveč motili. Še zadnji dan je pisal pozno v noč. — Ker je sam vedno delal, je tudi delo drugih visoko cenil in po delu ljudi. Za vsako tudi najmanjšo uslugo je bil človeku silno hvaležen. Štel je mnogo častivcev in prijateljev; a imel je tudi hudih nasprotnikov, ki mu niso prizanašali za časa njegove bolezni in mu tudi po smrti ne prizanesejo. — Rajnik ni cenil hvale ali zamere sveta in čeprav so ga udarci nasprotnikov hudo boleli, ni nikoli tožil in ni bil sploh nikoli komu neprijazen. Kardinal Missia ni imel nobene strasti ko ljubezen do vseh, katere je poznal.

Verni katoličan se bo pa v molitvi spominjal svojega višjega pastirja ter prosil Vsemogočnega, naj mu da uživati večno plačilo za mnoge in obilne njegove zasluge. Enako bo rajnik prosil za svoje sobrate in svojo čedo, ker telesna ločitev ne pretrga duševne združitve onih, ki verujejo v občestvo svetnikov.

* * *

Oporoko so odprli in našli, da je zapustil vse svoje imetje goriškemu deškemu semenišču, dodavši nekaj volil za uboge in za sorodnike. — Grob si je izvolil na sv. Gori.

Od vseh krajev so došli škofiji izrazi sožalja. Presvitli cesar Franc Jožef je sporočil, da mu je po rajnkem kardinalu Missii srčno žal. Istotako tudi od sv. Očeta Leona XIII. — Med ljudstvom je veliko pomilovanje, v mestu vihrajo v znamenju žalosti črne zastave na uradnih poslopih.

V miru počivaj, blagi vladika! Večna luč naj sveti Tvoji plemeniti duši!

Ti pa, pobožni romar, ko priromaš na sv. Goro, poklekni na Njegov grob, spomni se vseh Njegovih plemenitih del in hvaležno izmoli Očenaš za pokoj njegovi duši!

Advokat.

Nek župnik pripoveduje zanimivo dogodbo o nekem advokatu. Ta mož, učen kakor je bil, je pa imel vendarle jako malo zdravega pojma o sv. cerkvi in o njenih napravah. Duhovnih in izpoved — teh dveh stvari na svetu ni mogel in kadar je prišel pogovor na to, tedaj je pihal in se je jezil, kar je le mogel. Nekega dne pa — bilo je ravno v postu — ko sedi naš advokat doma v svoji sobi, potrka nekdo na vrata. »Noter!« In — uganite, kdo ustopi? Nihče drug nego župnik dotične fare, v kateri je bival advokat. Advokat postane same zadrege rdeč kakor kuhan rak; no vstane vendarle in gre naproti g. župniku, češ: »Kaj želite?« Župnik mu izroči denarnico, rekoč: »Ta denar je vaš. Cesar bi ne bil dosegel noben paragraf našega zakonika, česar bi ne bila storila nobena še tako huda ječa — to je storila izpoved. Pri izpovedi sem dobil denar od neznanega človeka, da vam ga izročim, ker dotičnik se je bil denarja prilastil po krivem. Srečno!!« Župnik je odšel, advokat pa je stal kakor ukopan na mestu in gledal zdaj denarnico, zdaj zopet na vrata, ki so se bila zaprla za župnikom. Sram ga je bilo. Vendar odpre denarnico in glej, denarja je bilo lepa svotica 149 gld. »Torej ob to svoto me je nek zlobnež pripravil! In da mi jo je vrnil, nagnila ga je samo izpoved... Vraga torej, izpoved vendarle ni kar tako —« med takimi mislimi je šel po sobi gori in doli in Bog ve kaki sklepi so se mu rodili v učeni glavi. Dotični župnik pripoveduje, da poselej še ni bilo slišati, da bi bil ta advokat še govoril zoper izpoved. Šel je baje tisto Veliko noč sam k izpovedi. In če še živi, je morda danes človek, ki vé ceniti izpoved in duhovnika mnogo bolj kakor kdo drugi.

Nova zlata polja so Rusi odkrili nedaleč od Cuncuna v Mandžuriji. V Vladivostoku se je ustanovila akcijska družba, ki bode izkoristila ta obširna zlata polja.

Zopet nov zrakoplov. Najnovejši zrakoplov, ki se baje dá voditi, je iznašel neki Severo. Za poskušnjo bode obkrožil Pariz. Obliko ima zrakoplov popolnoma drugačno, nego dosedanji zrakoplovi.

Listek.

Na kvaterno sredo.

(Resnična dogodba. — Spisal I. S.)

I.

Bilo je pomladanskega dne. Solnce je sijalo tako, kot bi na vsak način hotelo pokazati svojo umetno moč. Po drevju so pokali brsti; ptiči so žvrgoleli, kukavica je pela. Kos je sedel vrh smreke in veselo drobil svojo pomladansko pesmico; perjad se je šopirila po dvorišču. — Vsa narava se je veselila božjega dneva.

Edino Malšenov hlapec se ni radoval ta dan krasote, ki je bila zunaj v naravi. Tam v hlevu je sedel na polomljenem košu in prav na gosto je prikimaval z glavo, kar je pričalo, da ponoči ni spal. Enkrat se je prav globoko priklonil in — resk, koš se mu je prebrnil, in hlapec je padel po hlevu, kakor je bil dolg in širok. Debelo je zarentačil in začel pobirati svoje trudne kosti. Medtem se spomni, da je snoči spravil v listje veliko steklenico žgane pijačice, ki bi mu zdajle prav hodila. Spravi se nad kup in izvleče nekaj svitlega. Obraz se mu nasmehne, ozre se okrog in potem nese k ustom. Pije, pije — in potem postavi nazaj v kot in skrbno zakrije z listjem. Potem si pomane oči, zdehne prav na široko ter se zlekne po listju. Ni preteklo četrt ure in iz hlevinega kota se je čulo globoko smrčanje, ki je pričalo, da tudi hlapčevska ni vselej slaba in da ima žgana kapljica kaj čarobno moč.

In ko je črez nekaj časa prišel gospodar Malšen, da bi opravil živino, se mu je čelo zgrbančilo pri pogledu na spečega hlapca in vzdihnil je, nekoliko užaljen, nekoliko pobit:

»Že zopet!«

Potem je pustil živino in hlapca, zaprl vrata in šel.

II.

Malšenov hlapec je imel navado, da ponoči ni bil doma. Nobena reč ga ni zadržala. Kadar so odvečerjali, je takoj vzal klobuk, se pokrival ter šel skozi duri, ne meneč se, ali boče treba kaj moliti ali nič. Ženil se je baje nekje tam v Belnicah in s tem je opravičeval svoja ponočna pota. Če mu je pa gospodar Malšen očitil, češ da se pošteni ljudje ženijo podnevi, je zrojil nad njim, jezil se in klel...

Malšena je vse to v srce bolelo, pa pomagati ni mogel, ker beseda ni izdala. Že večkrat se je

odločil, da ga spodi, pa žena ga je preprosila vselej, da je odjenjal.

Danes da ga je jeza pograbila na novo.

Ko je prišel iz hleva v bišo, je jezno sodel za mizo, vzal pipo iz ust, stresel pepel na mizo, nabal si tobaka, pometel še stari pepel na vrh in prižgal. Tako je delal vselej, predno je imel govoriti z ženo resno besedo.

Malšenka je bila prinesla ravno južino na mizo. Postavila je skledo tako, da je bila škrbina na tisti strani, kjer je ona zajemala. S tem je Malšena nekako počastila in po takem se je vselej dal pogovoriti in pregovoriti.

»Jaz ne vem, kaj bo z našim hlapcem,« je začel Malšen.

»I, bo že, že —« ga je tolažila ona.

»Kaj ti veš! Ti ga vedno zagovarjaš... Danes se ga je zopet — pa saj ni vredno, da bi pravil... Spodil ga bom!«

»I, potrpi nekoliko —«

»Kaj! Vsaj kvaterni teden naj bi bil doma. Pa kolovrati ponoči okrog.«

Žena je malo osupnila.

»No, le čakaj — je rekla — jaz mu dopovem. Ne, na kvaterni teden pa ne bo šel več; vem, da me bo ubogal. Kvaterni teden... Pravijo, da kvaterni teden straši po delniških lajšah.

Mož se je malo nasmehnil, češ: »S strahovi ga ne boš ugnala!« Pa pustil je ženo v njenih nadah, odložil pipo in začel zajemati iz skleda.

III.

Na kvaterno sredo zvečer je bilo. Solnce se je bilo že skrilo za goro; le lahne meglice so še počasi plule proti zahodu in delale zarjo. Zvezde so se začele prikazovati in mesec je pomolil svoj bledordeči obraz izza Gaberške gore. Zarja je začela temneti, oblaki so se kopičili krog lune in kmalu je megla prepredla vso okolico.

Malšenov hlapec se tudi za tak lep večer ni zmenil mnogo. Namenil se je bil, da gre po svojem potu tudi nocoj, dasi mu je Malšenka to z vso močjo odsvetovala in ga plašila s strahovi.

Pozno je že bilo, ko je stopil ven pod milo nebo. Nekak skriven strah mu je legal na srce, dasi se je branil pred njim. »Kvaterna sredo — kaj pa, ko bi bilo le kaj na tem?« A vselej se je zasmejal samemu sebi in si delal pogum, češ: »To so same otročarije!«

Ko je šel mimo Peklarja, je pastir ležal v travi in gledajoč kvišku pol-glasno pel neko preprosto pesmico.

Davi tam na travniku
Travco sem kosil,

Solnce je pripekalo,
Zejen sem že bil — —

Ta pesmica je bila znana tudi njemu; saj jo je on tudi pel v svojih pastirskih letih. Tedaj je bil še nedolžen, vesel in pošten — ah, kako je bilo tedaj še lepo! Tedaj je imel še mater, in ko mu je prinesla malico na planino, tedaj je bilo res, kakor poje pesem nadalje:

V senco tja pod oreh
Položil sem se bil,
Kos kruha sem pojedel,
Pa vode se napil — —

In prijetno življenje je to bilo . . .

Kako, da mu je prav nocoj hodilo v spomin ono življenje . . .

Prišla mu je misel, da bi se vrnil, da bi šel v hišo, kjer bo družina molila rožni venec . . .

Pa otresel se je teh misli, vzal gorjačo, ki je bila naslonjena na plot ter jo mahnil naprej.

Oblaki so bili zakrili luno in tema je bila. Pot ga je peljala med grmovjem. Kar zasliši nedaleč od sebe neko klestenje in prhanje. Poslušaj. Prihajalo je vedno bližje. Hoče se ga lotiti strah. Gorjačo stiska v pesti in si dela pogum. Pa šumenje prihaja vedno bližje, čuje kot bi bilo udarilo konjsko kopito ob kamen. Kaj ko bi bil . . . Grmovje se že pregiba. Beži!

In nič več ni pomišljal; ubral jo je naravnost doli v nižavo, kjer se med ostrimi robovi vali Ločilnica —

Zavedel se je samo toliko, da je čul prhanje in udar kopit. V divjem diru je pridirjal ravno na rob visoke skale in globok prepad je zazijal pred njim. Potem — — potem pa je bilo vsega konec.

IV.

Tisto noč je Savec izpod Gore gnal domov mladega žebca, ki ga je kupil na semnju. Žival je bila spočita in se mu je vtrgala, ko jo je prignal gori do pod delniških „lajš“. Drl je za konjem, a konj je vedno bolj divji drvil med drevjem in grmovjem, dokler se ni nekaj streljajev proč od Ločilnice zapletel v robido in bičevje ter obležal.

Savčev konj je bil kriv hlapčevega strahu in hlapčeve nesreče.

Savec je potem, ko je oprostil konja, začul neko slabo stokanje. S svetilko je šel posvetiti in dobil Malšenovega hlapca z razbito glavo in z nogo, ki je brez moči visela ob njem, ležečega med skalovjem.

„O ti moj Bog in sveta Pomagavka!“ je jokal in v prvem hipu ni vedel storiti dosti več kot vpiti in klicati na pomoč. Pa kdo ga bo slišal? Bilo je na samoti in globoko notri v grapi, kjer se je glas

izgubljal med skalovjem in je le jek zamolklo od meval.

»O ti moj Bog! France ali slišiš ali ne? Oglasi se vendar!“

Pa hlapec ni dal glasu od sebe. Hropel je zamolklo in iz rane na glavi mu je tekla kri in se mešala z vodo, ki je drla po strugi. Tudi na ustnih so se mu pokazale srage krvi.

Savec ga je začel tresti in mu izpirati kri raz čelo in raz usta. In to je ranjencu dobro delo. Odprl je za hip oči in se skušal spraviti pokoncu. Pa pre slab je bil. Zaječal je in zopet padel v nezavest.

„France, jaz grem klicat ljudi . . . Slišiš!“

Hlapec je molčal. Le rahel namig z glavo je pričal, da ga je razumel.

Nato je pa Savec drl, kar so ga nesle noge, po grmovju navzgor in ves zasopljen, raztrgan in okrvavljen prisopihal pred Malšenovo hišo, kjer so molili ravno rožni venec.

„Odprite! Velika nesreča! Odprite!“

Hipoma je bila vsa družina po koncu in Savec je imel opraviti, predno je med dolgimi presledki, v katerih si je moral zbirati sapo in se oddihati od prestanega strahu — dopovedati vsem, da leži hlapec napol mrtev doli v grapi.

„O sam Bog pomagaj!“ je vpila Malšenovka, ko je čula vse in si s predpasnikom otirala solze — »Kaj se je tu zgodilo, oj, kaj se je tu zgodilo!“

„Ne vpij!“ jo je miril mož in resno pripomnil: »Tarnati ne pomaga —; hitimo, da ga rešimo, če mogoče . . .«

V tem je bilo prihitelo par sosedov, ki jih je izklicala domača dekla in vsi skupaj so se napotili v dolino.

Hlapec je ležal še vedno kakor prej. Ko so ga začeli močiti in klicati po imenu, se je iznova zavedel. Odprl je oči — a oči so mu bile tako čudno motne. Nekaj besed, ki jih je izgovoril, je bilo tako zmedenih, da je Malšen že tedaj izrazil bojazen, da bi mu znalo škodovati na umu.

Pozno ponoči so ga prinesli domov —

V.

Proti jutru pa je zapel cerkveni zvonček po grapi navzgor, da je nekako milo odmevalo od robov. Ljudje, ki so videli od daleč, kako hitita gospod in cerkovnik, so se vpraševali, kaj neki se je primerilo tako nenadoma. Seveda pri tem pa ni nihče mislil na Malšenovega hlapca in na kvaterno sredo.

In potem je bilo tam zunaj še velikokrat lepo in gorko pomladansko vreme. Solnce je pripekalo, kot bi hotelo naenkrat razliti vso svojo pomladansko moč, po drevju je bratelo, da se je skoraj ališalo,

kos je pel vrhu smreke in kukavica se je oglašala v gozdu . . .

A za Malšenovega hlapca so bili sedaj drugi časi kakor nekdanj. Včasih bi se bil lahko veselil takega dne, zdaj se ga ni mogel. Saj ga je ravno pomladanski dan spominjal spomladi njegovega življenja; kakor zunaj v naravi, tako bi lahko cvelo in sijalo tudi njegovi duši ob teh pomladnih dnevih, ako bi — ako bi — —

Pa to so bili prežalostni spomini!

Odzdravel je bil, toda noga mu ni služila več. Morali so mu jo odrezati in mu narediti novo, leseno. In v glavi mu je ostalo nekaj težkega, kar mu je delo, kot da ga tišči konj z močnim kopitom na možgane . . . Pogled mu je bil teman in govoril je jecljaje in zmedeno.

Pa tudi to so žalostni, prežalostni spomini! —

Iz zapiskov ljudskega prijatelja.

3. Kje ima Dolazova Majdalena svojo dušo.

Dolazova Majdalena ali krajše Lena je bila za dekle pri Obrnetu v Lazih, kamor je ljudski prijatelj kot boren dijaček hodil osem let vsako sredo, ki jo je dal dobri Bog, na hrano. Imel je ondi jesti dosti in dobro in po vrhu še našel ljubezen in prijaznost, kar ubogi siroti, ki živi in dorašča pri tujih ljudeh in hoče biti „gospod“, dobro dene dvakrat ali trikrat.

Prijazni gospodi se ni zdelo prenizko pregovoriti nekoliko z dijačkom ali mu pomagati iz njegovih zadreg; in posli, Tone in Francelj in kakor jim je že bilo ime, so vsi imeli malega ljudskega prijatelja radi, kakor bi bil njih lastni otrok. Zlasti ga je negovala stara Majdalena, najboljši in najzvestejši duša na svetu; služila je skoro štirideset let pri eni in isti hiši ter imela pod seboj vse, veliko in malo. Kaj takega je danes, ko pravimo: „Kolikor služabnikov, toliko sovražnikov“, občudovanja vredno.

Ljudskemu prijatelju se še sedaj cede sline, kadar se spomni ukusnega, snežnobelega, gorkega kruha iz pšenične moke ali turšične moke, katerega mu je dajala Majdalena na pot domov, ali rdečeličnih jabolk in pikčastih hrušek, ali rdečih in črnih jagod ali finožilnatega kosmatega grozdčija, katerega si je sam smel natrgati na velikem vrtu vse žepe polno; onih lepih časov, ki jih sedaj ne more imeti več, se spominja z otožnostjo in iskreno hvaležnostjo.

To ga pa ni oviralo, da bi s posli ne bil uganjal svojih burk, ker mu je to prirojeno in tega ne more opustiti še sedaj ne. Tako je enkrat v splošen smeh spravil na dan, kje ima Majdalena svojo dušo.

Majdaleno je namreč pozimi neznansko rado zeblo; in kadar kar več ni mogla prestajati, tedaj je prišla v družinsko sobo, kjer je grela velika peč s pečnicami, da je bilo veselje stati pri njej, ali kar je zlasti dijaček rad storil, ležati na njenem temenu in se od časa do časa obrniti, dokler ni prišel čas obeda.

Ko so enkrat že odmolili pred jedjo, lačni že posedli okrog kadeče se sklede in je veliki hlapec Tone ravno mošt srebal iz ilovnatega vrča, je Majdalena le še stala pri peči in pritiskala nanjo tisti del svojega telesa, kjer hrbet svoje ime premeni, ter vzdihovala:

»Moj Bog, danes me pa zebe prav v dno duše!«

To dirne porednega dijaka, kakor bi ga bil kdo s šivanko dregnil.

»No — pravi — »sedaj vsaj vemo, kje ima Majdalena svojo dušo. Le dobro jo pogrejte svojo dušo; samo pazite, da se ne prismođi!«

Politični razgled.

Veletudaja v drž. zbornici. Dne 18. marca se je v poslanski zbornici dogodilo nekaj takega, nad čimer se mora zgražati vsak avstrijski državljan. Vsenemci so ta dan odkrito pokazali svoje ve leizdajske namene. Priredili so v avstrijski državni zbornici demonstracijo za prusko kraljevo rodbino. V razpravi o začasnem proračunu je Schönerer dejal, da Nemci ne bodo zaupali nobeni vladi, dokler ne bo priznana nemščina v Avstriji kot državni jezik; koncem svojega govora pa je zaklical: „Živeli in srečni bili Hoenzolerji!“ Za trenutek je bila zbornica kar osupnjena. Vsenemški poslanci pa so svojemu voditelju burno ploskali in ponavljali: „Živeli Hoenzolerji, sreča Hoenzolerjem!“ Zbornični predsednik je najstrožje obsodil Schönererja nastop in mu izrekel grajo, na kar je vsenemški posl. Stein še kričal: „Živeli Hoenzolerji!“ V zbornici je nastal strahovit ropot. Čehi so obkladali vsenemce z ušivci. Na min. predsednika dr. Koerberja je napravil ta prizor zelo mučen vtis. Prebledel je kakor zid ter se tresel od razburjenja. Poročevalec Kathrein je v svojem govoru tudi ugovarjal zoper tak nastop ter dejal, da bodo to obsodili vsi prebivalci Avstrije brez razlike narodnosti. Zaključil je svoj govor z besedami: „V imenu vseh Avstrijcev kličem: Bog živi cesarja Franca Jožefa I.“ Desnica se mu je z navdušenimi klici pridružila, vsenemci pa so svojo pot rjovel: „Živeli Hoenzolerji!“ Torej tako daleč je prišlo! V naši državni zbornici se kliče živijo — tujim vladarjem. In temu je avstrijska politika sama največ kriva. Bilo je jasno, da je rova nje proti Rimu hkrati rovanje zoper Avstrijo: Vlada je pustila, da je šlo vse divje dalje. V Nemčiji so pobirali denar za to gibanje: vlada ni prepovedala tega, dasi bi bila na podlagi trozveze to lahko storila. Začeli so pošiljati čez mejo pruske pastore,

vlada je to videla in jih še celo priznala za javne funkcionarje. Vsenemci so razgrajali: vlada jim je tembolj stregla, čim hujši so bili. Zato gre sedaj tako!

Za Slovence je pomenljiv 21. marec. Ta dan je padla v poslanski zbornici Stürg-hova resolucija. V proračunskem odseku je, kakor znano, grof Stürgkh glede celjske gimnazije predlagal, naj bi vlada ondi razpustila nemško-slovenske razrede ter namestu dosedanjih dvojezičnih vzporednic v Mariboru ustanovila ondi samostojno slovensko nižjo gimnazijo. In v odseku je bila resolucija sprejeta. Sedaj je ta resolucija prišla v posl. zbornico, kjer je na prizadevanje naših katoliško-narodnih poslancev padla. Katoliško-narodnim Slovencem na ljubo so glasovali trije člani nemškega katoliškega centra s Slovenci, več kot polovica kluba pa se je iz istega vzroka vzdržala glasovanja. Dr. Tavčar, ki je ravnoprej govoril, bi bil kmalu s svojim govorom spravil katoliške Nemce v opravičeno nevoljo, toda katoliško-narodni Slovenci so jih prepričali, da njegove besede niso jemati resnim. Posebno mojstersko se je posrečilo pridobiti za glasovanje Italijane; to je tudi izpeljal dr. Šusteršič. Vsa čast gre v tej zadevi Poljakom, Čehom, Rusinom in Rumunom. Pokazala se je ob tej priliki zopet enkrat moč stare desnice. Za resolucijo je glasovalo le 170, proti njej pa 203 poslanci. Torej celjske slovenske vzporednice za sedaj ostanejo. Da so tukaj Nemci doživeli poraz, je pripisovati le mojsterski taktiki katoliških slovenskih poslancev, ki so se v tem slučaju pokazali kos vsem državnikom modrijanom nemške levice. S tem glasovanjem se je zadnje dni pečalo vse časopisje. Levičarski listi kar besne od jeze in rohne nad vlado, nad Slovani in nemškimi „klerikalci“. Saj je pa tudi ta zadeva velikanskega pomena. „Slovenski narod“ izkuša tej zmagi vzeti ves pomen, kakor bi bilo to nekaj malenkostnega in brezpomembnega. Toda vsak trezen realni politik, ki hoče biti odkritosrčen, mora priznati, da se gre pri Celju za velevažno načelno vprašanje. Tu ne pride samo v poštev, ali naj bodo v Celju vzporedni slovenski razredi, ali naj jih ni, ampak tu se gre za načelo: Ali se sme vzeti stvarno opravičen kulturni zavod narodu zato, ker nekatere stranke druge narodnosti iz same ošabnosti, oholosti in pohlepnosti po gospodarstvu to zahtevajo? Še večji pa je politiški pomen celjske zmage; politiški položaj se je zaradi nje bliskoma izpremenil. Kar čez noč je oživela misel na staro desnico in ni izključeno, da že prvi dnevi zasedanja po veliki noči prineso vidna znamenja združenja na desni strani parlamenta.

O Koerberjevem stažcu prevladuje v budimpeštanskih krogih mnenje, da je omajano. Povsod je baje velika nevolja v dvornih krogih, ker dr. Koerber ni dosti odločno nastopil proti veleizdajskim demonstracijam Schönererja in njegovih vsenemških pristašev. Drugi povod bo pa bržkone celjska afera. Nemški levičarji bodo zastavili vse svoje moči, da izpodmaknejo stolec taki vladi, ki jih ni znala varovati pred tako sramoto.

Zbornične počitnice o Veliki noči trajajo od 22. marca do 9. aprila. Posl. Vencajz je vložil

prošnjo za državno podporo vsled povodnji oškodovanih ljubljanskih Barjanov. Zadnja seja obrtnega odseka je bila največje važnosti za obrtnike ribniškega, kočevskega in velikolaškega okraja. Pri razpravi o novem zakonu proti krošnjarjenju so zastopniki „Slov. središča“, ne da bi količkaj nasprotovali opravičenim zahtevam trgovstva, zahtevali, ozirajoč se na gospodarski položaj teh okrajev, da se njihovim potrebam v polni meri ugodijo. Odsek in vlada sta ugodila zahtevam „Slov. središča“. Posebne olajšave se priznavajo onim krošnjarjem, ki razprodajajo izdelke svojega lastnega domačega dela. Tem naj se dovoli, da smejo jemati s seboj tudi pomočnika in voziti robo na vozičku. Pričakovati je, da bo ta korak naših poslancev imel popoln uspeh za revne prebivalce omenjenih okrajev.

Trozveza in trgovinske pogodbe. V italijanskih diplomatskih krogih se govori, da so dogovori med Italijo, Nemčijo in našo državo glede na obnovev trgovinskih pogodb završeni in da se je doseglo med zastopniki imenovanih držav popolno sporazumljenje. Istotako vlada edinost glede na trozvezo Italijanski listi so z uspehom, ki ga je dosegla italijanska vlada, dokaj zadovoljni, kar za naše državne koristi ni nič kaj dobro znamenje.

Krščansko-socialna smaga na Dunaju. Z veliko zadovoljnostjo in nekakim ponosom smemo gledati na naše prestolno mesto. Prodrlo je ondi pri občinskih volitvah v 3. razredu vseh 46 krščansko-socialnih kandidatov. Poteptani so se zgrudili na tla vsi protikrščanski življi, dasi so se posluževali vseh mogočih sredstev; še socialni demokraciji, katero so podpirali židovski in farmasonski krogi, se ni posrečilo vloviti kakšen mandat. V 2. razredu so zmagali kršč.-socialci s štirimi od petih kandidatov; na novo so si priborili okrajni zastop Alsergrund.

Še bo kaj! Italijanski vojni minister je odredil nakup 20.000 čelad ter obenem naročil, poskrbeti za vse potrebno za nov naselbinski oddelek 10.000 mož. Ta oddelek bo zasedel Tripolis. Istočasno se lotijo Črnagora, Srbija in Bolgarija evropske Turčije; udrle bodo skupno v Makedonijo, katero si med seboj razdele. Italija tudi pošlje svoje čete v Albanijo.

V belgijski skorntet so 13. marca socialisti napravili velik nemir, ker je min. predsednik dejal, da vlada odklanja revizijo ustave in zatre sedanje revolucionarno gibanje. Ministri so bili v resni nevarnosti Priti je moralo v zbornico 20 slug, ki so zabranili resne spopade. Sedaj je vlada voljna dovoliti revizijo ustave, če opozicija zagotovi zdrave razmere v zbornici; tudi občno enako volivno pravico hoče uvesti, če se ista dovoli ženskam.

Rusi so iztaknili polkovnika v svoji armadi, po imenu Grima; ta je bil tako prijazen do Nemcev, da jim je izdajal vojne načrte svojih višjih. Seveda bo mož za to „prijaznost“ hudo kaznovan. Zadnje dni so prijeli še tri višje častnike, ki so z nemškimi potnimi listi hoteli popotovati v Berlin. Stvar je sumljiva in očividno v zvezi z Grimovim početjem. Iz tega se vidi, kako zahrbtno in zvijačno dela mogočni nemški narod.

Angleži in Burt. Angleži niso v majhni zadregi: v Južni Afriki blamaža za blamažo, kitajsko-japonska pogodba že izgublja svojo pravo veljavo,

sedaj še neveseli dogodki na Irskem. Sicer tam še ni prave revolucije, ker se nemiri ponavljajo v majhni meri in se delovanje znane irske lige razteza le na izredno dobro uspevajoče bojkotiranje vladnih pristašev; a kaže se, da vlada ne sme prezirati teh dogodkov. Irci zahtevajo zakonodajalno in upravno samostojnost, kar je gotovo opravičena zahteva, in angleška vlada bi najbolje storila, če jim to hitro prizna. Obljubljuje jim to že dosti dolgo, sedaj pred kraljevim kronanjem hočejo Irci enkrat videti dejanja. — Generala Methuena in polkovnika Tovusenda so Buri izpustili iz ujetništva proti častni

pa saj jih tudi Kitchener pozna, gotovo še bolje, pa jim ničesar ne more. Kitchener bo sedaj lahko sam dejansko stopil v boj in imel v rokah vrhovno vodstvo, kar sedaj ni mogel, ker je vedno bival v Pretoriji. — Reklo se je, da Italija prevzame posredovanje med Angleži in Buri; toda zunanji minister je na neko interpelacijo odgovoril, da na to ni misliti, ker Anglija ne sprejme nobenega posredovanja. Pač on želi, da bi se čimprej končala pogubna vojska. Torej iz strahu pred angleško zamero tudi Italija le želi konec vojske kot druge evropske države. — Burske čete so se pomnožile; menda je 35 000 bojnikov. Zaradi zadnjih sramotnih porazov vlada med angleškim prebivalstvom velika nevolja. Na mnogih krajih države prirejajo shode, kjer predlagajo in sprejemajo resolucije za konec vojske. In res se zadnje dni veliko piše o premirju, ki bi ga sklenili Angleži in Buri, in o pogojih, ki jih oboji stavijo; toda poročila se malo vjemajo, kar kaže, da bo takrat konec in mir, kadar Angleži popolnoma opešajo.

† Kardinal dr. Jakob Missia.

besedi, da ne primeta več proti njim za orožje. Angleško časopisje zato močno hvali bursko velikodušnost in v obče se zahteva, da se angleška vlada pokaže enako velikodušno. Angleška vlada za to ne bo izpustila kakšnega burskega voditelja, pač pa si to velikodušnost zapomni kot izredno dejanje; Methuen bo po ozdravljenju šel v Anglijo, kjer seveda pride pred vojno sodišče. V pomoč Kitchenerju gre v Afriko vrhovni poveljnik angleške armade Wolsey; sliši se, da ga kralj sam pošlje, ker želi konec vojske, Wolsey je pa nasprotnik Chamberlainove politike, torej tudi za mir. Naredil doli najbrž ne bo nič; res pozna ondotne razmere,

Dopisi.

Glas s Pivke. Ravnokar sem se imel namen pobahati, da smo imeli prošlo zimo izvanredno gorko, pa kakor nalašč so začele padati debele snežene kosmine, češ, v suši se ni hvaliti s toplim vremenom. No pa hudo menda ne bo, saj zelena travica kaže, da je res „mati božja“ potisnila glovno v zemljo. Toraj se že sme na dan z našo novico, da to zimo ni bilo niti toliko mraza, da bi se bil sv. Matija z ledom bavil. Ker se je zadnje zimske čase od tukaj izvozilo v Trst in na Reko po več sto vagonov ledu, letos je pa za domačo rabo došel iz Koroške, je vredno, da se ta slučaj zabilježi kot novost; sicer smo pa v kraški goličavi prav lahko brez mraza in ledu, posebno zdaj, ko ga mesta za svojo rabo brez narave pridelajo. Tako lahko tudi jaz pustim na tem mestu zimo in mraz na stran, vesel da me ne zebe, obrnem pero na drugo plat svojega namena, to je na našo Pivko in razmere njenih prebivalcev.

„Pivška dolina“ ni velika, tudi posebno na glasu ne. Ima pa pred drugimi kraji to prednost, da se deli kakor kranjska dèžela v gornjo, srednjo in doljno. Na vrhu, tam pri izviru „Pivke“, katera se po nekoliko dneh spremeni v imenitno Ljubljano, pozneje v valovito Savo, je med hribi razprostrta samostojna občina K u e ž a k. Tu živita že davno z malo izjemo le dva stanova, težak in trgovec. Počutita se pa neki oba dobro: Težaku se trpljenja še ni manjkalo, trgovec pa med reveži še najbolje shaja. Ni čuda, če vlada tu najboljša zadovoljnost, posebno odkar prihajajo baje dan na dan tisočaki iz blažene zlate Amerike, je vse kakor na konju. Doljni svet ima samo iz ene vasi tam okrog 180 mož, koliko toraj cela občina! To razmerje že pove, kam gremo

Pivčanci v novem stoletju! Toda za danes dosti! Saj pravite, gospod urednik, da kratko pa večkrat; zato drugikrat več.

Ribniški novičar. M o j a p o t v E m a v s. Navado imam, da obhajam vsako leto velikonočni ponedeljek tako, da pcamnem Kleofa in njegovega tvariša; grem namreč vsako leto v Emavs v gostilno. Prav po evangeliju sem se sklenil letos ravnati, zato sem pa še v cerkvi med pridigo premišljeval, kam bi jo popoldne udaril. Mislil sem si, koliko je n. ki šestdeset tečajev, kar povedo pridigar, da je bil Emavs kakve dve uri od Jeruzalema oddaljen. Ga že imam, si mislim, Sodražica je moj Emavs za letos. Sam sem jo mahnil na pot, brez Kleofe. Razne misli sem mislil in medtem pridem v Podstene in tam se spomnim in pravim: Čakaj dečko, mline šteje od tukaj do Sodražice. In res štejem in najdem še nekaj drugega. Ne veste, kako so ti mlini nabrani, kar po vrsti so eden klerikalen, drugi liberalen. V Podstenah klerikalcu, potem Rusov liberalcu, in tako dalje Govžetov, Oberstarjev, Podražov, Fajdigov, pcalanca Pakiža. Kako bi si ti lahko drug drugemu vodo kalili, vendar nisem slišal nikake pritožbe.

Ko pridem v svoj Emavs, se ozrem sredi trga, kje je tista gostilna, kamor naj bi se podal, toda nisem jo našel na trgu, kajti iz vseh je prihajal zoper duh po gnojnici »Sl. Naroda«. V teh bi Zveličarja ne našel, sem si mislil in jo ubral tje gori zadaj v gostilno Drčbničevc. Tam dobim družbo svojih prijateljev v prijaznem pogovoru. Povedo mi, da je Sodražica zdaj brez župnika in župana, toraj popolno brez vsake glave. Županova glava se je dobro držala, akoravno so jo odborniki začeli nekoliko sukati. Še v zadnji odborovi seji ni mislila iti raz ramena, toda ni bilo drugače, odločnemu nastopu katoliških mož moral je slediti odstop županov.

Veliko je pričakovanje sodraških liberalcev in klerikalcev, kakšni glavi jim bodo zdaj po Veliki noči nasadili. Liberalci bi jih imeli radi zaznomovani s črkami Č. in F. klerikalci bi imeli pa radi na obeh B.

V Leskovcu pri Krškem so imeli od 22. febr. do 2. marca sv. misijon. Vodili so ga očetje frančiškani. Udeležba je bila mnogoštevilna in sv. obhajil se je prejelo 4800. Zadnje tri dni so bili pri misijonu tudi presvetli knezoškof s svojim tajnikom in so prav pridno pomagali v spovednici. Krona misijonu je bil sklepni dan. Ob lepem vremenu se je vršila procesija, pri kateri so prevzvišeni nosili presveto Rešnje Telo. Toliko ljudstva pač ni bilo še nikdar v Leskovcu kakor ta dan. Premil je bil pogled na Marijino družbo, v katero so knezoškof sprejeli 91 mladeničev in 392 deklet. Požarna bramba se je polnoštevilno udeležila slovesnega obhoda. Mnogi

može so se poklonili presvetlemu knezoškofu in jim izrekli prisrčno zahvalo, da so počastili faro s svojim prihodom k misijonu. Zahvalili so se tudi očetom misijonarjem za trudapolno delo. Vodja liberalcev dr. Tavčar je rekel v državnem zboru: „Misijoni posurovijo in podivjajo ljudstvo“. Mi pa rečemo: „Župnik ne more svoji fari nakloniti večje milosti, kakor je sv. misijon.“ In tako je!

Iz Starega trga pri Ložu. Kakor povsod, tako tudi pri nas v Ložki dolini radi prebiramo krščanski list „Domoljub“. In od vseh krajev nam prinašaš vesele in žalostne novice, le iz naše Starotrške fare se malokdaj kaj sliši. Dovolj nam majhen prostorček, saj je čez tri sto naročnikov na „Domoljuba“ v naši fari, ki radi kaj zvedo, pa tudi radi kaj povedo.

Najprej povemo, da imamo izvrstno konsumno društvo v Starem trgu, katero liberalčki kaj težko vidijo; konsum pa le dobro napreduje, ravnotako podružnica konsumnega društva v Iga vasi, ki je liberalcem še bolj trn v peti. Imamo tudi bogato kmetsko posojilnico in hranilnico, ki ima vloženih čez dvesto tisoč kron.

V lepem redu jo izvrstno vodijo naš č. g. Peter Hauptman. Imamo tudi izvrstno izučeno pevsko društvo, na katero je prav ponosna naša fara. Imamo tudi lepo število deklet v Marijini družbi, katerih je v pisanih že zdaj čez tristo. Lepo jih je videti, ko se zberejo pod Marijino zastavo, pridejo v cerkev pred Marijin altar in glasno zapojejo:

Pri tebi, o Marija, zbrane

Dekleta smo ti srčno vdane!

Kako milo jih Marija gleda iz lepo okinčanega altarja, ko ji dekleta obetajo:

Glej vsaka bo tako živela,

Da lahko bodeš je vesela, i t. d.

Zapisano je tudi lepo število mladeničev v Marijino družbo, ki so bili sprejeti letos na sv. Jožefa dan. Blagor vam mladeniči in dekleta, ki ste si izvolili Marijo za svojo Mater! če boste po njenem zgledu živeli boste srečni tu in v večnosti.

Vi pa mladeniči in dekleta, ki še niste v Marijini družbi, vsi hitite pod zastavo Marijino in ne ustrašite se hudobnih jezikov!

Zdaj naj pa reče kdo, da v Starem trgu ne storimo svoje dolžnosti! Le tako naprej za Boga in domovino!

Nedeljski pogovori pri novem županu.

(Priobčuje: F . . . . . ov.)

II.

To je križ — brez Boga.

Ko je naslednjo nedeljo župan Tine prijazno pozdravil svoje sosede in kmete, ki so se zopet v obilnem številu zbrali pri njem — med njimi tudi nekaj tacih, ki so držali z liberalcem Skokom — začel je Tine:

Odkar že svet stoji, vidimo, da sta posebno dve stvari, ki se vedno zopet in zopet ponavljata in nečeta izginiti s sveta. Te dve stvari sta upor in punt proti Bogu, ter revščina in nadloge, ki tarejo človeški rod zaradi tega upora. In kam je prišel svet s svojo trmo nasproti Bogu, svojemu Stvarniku? Kam? To vsi vidite in izkušate. Glejte, dragi moji sosedje in prijatelji:

Prvič: Velika večina ljudi danes skoro nima drugega posestva, drugega premoženja kakor svoje duševne in telesne moči in sile, s katerimi se boré za svoje življenje in svoj kruh. A gorje jim, ako jih zadene kaka nadloga ali bolezen — takoj trpe največjo revščino, da se Bogu smili. Niti najpotrebnejših stvari nimajo. Taki reveži skoro ne vedo, kdaj je petek, kdaj pa svetek.

Drugič: Nasproti tem pa gledamo, kako v izobilju in potratnosti živijo oni, ki imajo v svoji oblasti denar. To je takoimenovana vrsta bogatinov in milijonarjev. Le-ti se v svojem bogastvu nič ne zmenijo za one trpeče, stradajoče reveže, katere le še bolj pritiskajo in mučijo z delom in ne smilijo se jim njihove krvave in žuljave roke. Vsled tega žalostnega razmerja med bogatimi in revnimi vedno bolj raste nezaupanje in mržnja med obojimi, sovraštvo se jih lasti, razlika in prepad je vedno večji. In če sedaj pride do boja, zmaga bogatin nad revežem, spodi ga kakor psa iz domače hiše in revež mora zapustiti svojo zemljo, svojo hišo in iti po svetu.

Jankovič: „Bogatin in njegov denar sné reveža, kakor goba popije vodo.“

Tine: Da, res! Ali to še ni vse.

Tretjič vidimo, kako bogataši svoje mošnje polnih cekinov nosijo v posojilnice in nalagajo na obresti, ali še rajši kar naravnost prav po judovsko oderó kmeta in reveža. Ta „mrtvi kapital“ v bankah nosi obresti veselim in samo uživanju vdanim mogočnejšem, katere obresti pa mora plačevati tem pijavkam revež — delavec — kmet s svojimi v znoju in solzah prisluženimi krajcarji. Zato je

število revežev vedno večje in krivice vedno strašnejše!

Zorec: Da! Tako je! Bogati postopači so pri pogači, pridni siromaki pa pri ovsenjaki.“

Kmetje: Res je! Ima prav!

Tine: Četrta žalostna resnica in posledica pa je, da peša in hira vse, kmetijstvo in obrtnija, rokodelski in delavski stan obupno dvigata glavo in prosita pomoči proti bogatim neusmiljenim delodajalcem. Niti delavec niti rokodelc ne more več izhajati s svojim pičlim zaslužkom ter preživljati svojih družin. Bolezni, nadloge in nesreče ne počivajo in starost tudi nikomur ne prizanaša. Kar zadeva to nas kmete, živo čutimo vsi svoj žalostni položaj, posebno pa zadolženi in mali kmetje.

Kmetje: Kam bomo šli s svojimi dolgovi? S kmečkimi dolgovi bi že lahko celo kraljestvo kupil.“

Tine: »Prosim počakajte še nekoliko! Glavna in najglobokejša rana v človeški družbi pa je danes — in to posebno poudarjam — da ljudje in žalibog tudi marsikateri kmet noče poslušati in izpolnjevati tega, kar mu Bog zapoveduje. Da veliko jih je, ki v Boga še verovati nočejo. In iz tega, ker svet noče več priznavati Boga nad seboj, izvirajo vse one strašne krivice, o katerih sem ravno pravil; iz tega sledé tudi žalostne razmere našega stanu. Pritrdili mi boste, dragi sosedje, da vsak išče sedaj le denarja, ki pravijo, da vlada svet, a skoro noben se ne zmeni, ali ga dobi po poštemem potu ali ne. Velik del ljudi — posebno bogatini — se še ne zmenijo ne za Boga, ampak njih glavna skrb in delo je, da si pridobe časnega premoženja, da si privoščijo v svojem uživanju vsega, vsega. A kjer ni Boga, tam izgine tudi ljubezen do bližnjega, in krščanska pravičnost, ki bi morala navdajati vse ljudi. In tako si človek težki križ, ki si ga je naložil z grehom že v raju, še poveča in otežkoči. Tako je tudi med nami mnogo takih, ki si sami težijo svoje breme in pehajo Boga od sebe; ne pomislijo pa, da križ brez Boga le še bolj teži človeka in mu nalaga le še večja bremena na rame. Med temi — izgledi niso daleč — med temi brezverskimi bogatini, ki takorekoč s kruhom tepejo Boga, ni niti drobtine ljubezni in pravičnosti več — in ali je potem čuda, da se proti tem brezversnim, krivičnim denarnim mogočnejšem upirajo reveži, katerim so vzeli vero v Boga? Ali se morete še čuditi, dragi prijatelji, da slišite danes toliko o umorih in ropih? Ali morete pričakovati, da bi nam kmetom mogel in hotel pomagati tak, ki nima več vere, in naj bo škric ali pa sam brezverski kmet? Zato pa od te strani tudi mi kmetje nimamo pričakovati nobene pomoči, nobene rešitve! Našli jo bomo le tam, kjer vlada kršč. ljubezen in pravičnost.

Mlinar: Torej, Tine, praviš, da vsej revščini, nadlogam in nesrečam vzrok tiči le v tem, ker nočejo verovati v Boga. Jaz pa verujem, pa sem vseeno . . .

Tine: Ti veruješ, a kako živiš?

Matija (izza peči): Da, da! To je križ brez Boga, brez Boga! Bog ne potrebuje nobene šibe, ampak le brezverskih, brezerčnih ljudi in bogatinov, da nas kaznuje, da kaznuje svet, ki pleše okolu zlatega teleta.

Miha (pristaš Skokov): Ha, ha, kako so modri! Bomo videli, kaj bo!

(Župnik vstopi)

Ljudska knjižnica.

1. **Marjetice.** Nabrane nežni mladini. Uredil in založil Alojzij Merhar. 1902. Deset let so iz ljubljanskega bogoslovja doneli „Pomladni glasi“; bili so nam všeč, saj je ž njimi dobila naša mladina deset ličnih knjižic. Lani je nekam topleje zavel vetrič ter dozoril zrelejših sadov: izšel je „Almanah“ za omikano doraslo mladino. A letos so zopet izredno milo in mehko zapihljale pomladanske sapice ter privabile na dan prijazne „Marjetice“. Tako je namreč ime novi lični in zares pohvale vredni knjižici, katero so ravnokar izdali že precej priznani mladi pisatelji izmed ljubljanskih bogoslovcev. Mislim, da so te „Marjetice“, katere so vzklikele za naše srce, medtem ko zunaj rasto druge marjetice bolj za naše oči, vredne, da si jih odtrgamo, t. j. da si jih preskrbimo; „Domoljub“ jih z veseljem pozdravlja in prav privošči svojim bravcem. Razkladal ne bom na dolgo in na široko, kaj je notri, ker jih bote tako brali sami, zlasti vi, nežni ljubi otročiči, in ti šolska mladina, kateri so namenjene in nabrane „Marjetice“. Kar je notri, vse je lepo, mično in ima zdravo jedro; in to je dandanes, ko se piše toliko, pa tako praznega ali še celo nevarnega, veliko, veliko vredno. Da je to res, bote spoznali, če pogledate kratke črtice iz otroškega življenja, kakor so „Ujet“, „Lepa in nedolžna“, „Na godičevem pašniku“, „Pepček poniglavček“; nad vse pa vam bodo brez dvoma dopadle „pravljice citrončka metuljčka“. Lepo pripoveduje svoje življenje, medtem pa neprisiljeno opisuje različna drevesa in cvetice in metulje in še daje nam lepih naukov za življenje. Ob začetku ima seveda nekaj pesmic; te so tudi vredne, da jih dobite v roke, zlasti ker „Marjetice“ ne bodo stale dosti čez 30 kr. Naročite jih pri bogoslovcu Petru Natlačen, ljubljansko semenišče.

2. „Glasnik najsvetejših src“ je z novim letom jel izhajati in sicer 20. dne vsakega meseca. Pri-

kupljivi ta listič urejuje in izdaje čast. g. Jakob Palir, kapelan v Selnici ob Dravi. Ravnokar je izšel tretji zvezek s prav mično in spodbudno vsebino.

Gospod urednik si je izbral prelepo nalogo, proslavljati najsvetejši Srci: Jezusovo in Marijino ter bodriti in spodbujati vernike k vedno iskrenejemu, zaupnejemu češčenju teh dveh najsvetejših Src; zato mu želimo obilnega blagoslova, listu pa prav mnogo naročnikov. Naročnina Glasniku je za vse leto samo 80 vinarjev. Kdor naroči deset zvezkov skupno na jeden ter isti naslov, dobi jeden zvezek za nagrado. Gospod urednik priporoča kolikor moč skupno naročbo po posamnih župnijah, ker bi s takim skupnim naročevanjem naročniki prihranili upravnistvu precej truda in stroškov. Naročnino štajerskih, koroških, primorskih in istrskih naročnikov prejema g. urednik Jakob Palir v Selnici ob Dravi sam, kranjski naročniki naj pa blagovolé naročati list pri č. g. Ivanu Krst. Trpinu, beneficijatu: Šmartno pri Litiji. Ta gospod je s tretjim zvezkom prevzel upravnistvo za Kranjsko ter razposlal III. zvezek preč g. g. duhovnikom ljubljanske škofije v trdni nadi, da bodo preč g. g. duhovni sobratje skromni listič blagohotno sprejeli, ga naročili, ga tudi vernikom toplo priporočili ter tako znatno pospešili češčenje najsvetejših Src, katero nam tako vneto priporočajo sam sv. oče Leon XIII. in naši za vse dobro, zlasti pa za to češčenje posebno uneti dušni nadpastirji, želeč, da postane dvajseto stoletje res stoletje najsvetejših Src.

Slovenski novičar.

Pogreb † kardinala Missia se je izvršil v sredo dne 2. aprila iz Gorice na Sveto goro na vso moč slovesno. Udeležba duhovščine, svetne inteligence in ljudstva ogromna. Več v prihodnji številki „Domoljuba.“

† **Kardinal Missia.** Da se žalostna vest o smrti kardinala vernikom raglasi, ukazali so ljubljanski knezoškof, naj se zvoni po vseh župnih in samostanskih cerkvah takoj, ko se o njej zve, z velikim zvonom skozi pol ure in naj se pridene še običajno zvonjenje skozi tri dni. Dne 8. aprila bodo v ljubljanski stolnici knezoškof sami opravili za visokega pokojnika slovesno zadušnico, istotako naj se imenovanega dne ali dan pozneje po župnih cerkvah služi zanj slovesna črna maša.

Izrazi sožalja ob smrti kardinala, ki dohajajo od vseh strani v Gorico, so bili jako mnogoštevilni in pričajo, kako visoko so povsod cenili prevzviše-

nega kardinala. Med prvimi, ki so izrazili metropolitanskemu kapitelju goriškemu svoje sožalje, je bilo Njegovo Veličanstvo cesar Franc Jožef I. Iz Ljubljane so izrekli nadalje svojo sožalje vodstvo katoliškonarodne stranke, odbor katol. političnega društva, „Slovanski centrum“, klub deželno-zborskih katoliškonarodnih poslancev, deželni odbor, „kršč. soc. zveza“, dalje akad. društvu „Danica“ in „Zarja“, stolni kapitelj ljubljanski i. t. d. Iz drugih krajev je došlo nebroj brzojavk sožalnic. Iz Rima je brzojavil kardinal Rampola v imenu svetega Očeta: „Sveti Oče je z veliko bolestjo sprejel žalostno novico o smrti izbornega kardinala nadškofa, žaluje z osirotelo škofijo in moli, da bi dal Bog pokojniku mir pravičnih.“ Časopisi poročajo, da je svetega Očeta vest o kardinalovi smrti silno ganila. Zaklical je, ko so mu vročili brzojavko: „Ta je bil svet mož!“ ter se zatopil v molitev za pokojnika.

Oporoka Njega Eminencije. Glavni dedič je deško semenišče v Gorici. Bogato knjižnico je Eminencija podaril škofiji. Nekaj je volil ubogim in sorodnikom. Ker je pokojni kardinal dal na svoje stroške popraviti nadškofijsko rezidencijo, je njegova zapuščina jako skromna. Oporoka je bila spisana na vernih duš dan 1. 1901.

Čestitka dež. odbora kranjskega papežu Leonu XIII. Povodom 25letnice kronanja sv. Očeta papeža Leona XIII. poslal je deželni odbor po deželnem glavarju Njegovi svetosti sledeče voščilo: Sveti Oče! Ko širom sveta radosti vskipevajo množice, pridružuje se jim najponižnejše podpisani predsednik deželnega zbora kranjskega ter najudanejšim spoštovanjem izroča Vaši Svetosti preiskrene čestitke in voščila. — Srčno prosi Vsemogočnega Boga, ki je dal doseči Vaši Svetosti na stolu sv. Petra tega istega vladarska leta, da bi bili Sveti Oče še dolgo blagodejni učitelj vesoljnega sveta, skrbni pastir narodov in spešitelj zaželjenega miru med rodovi cele zemlje. Izročajoč ta voščila v prepokorni udanosti pred prestol Vaše Svetosti, priporoča sebe in celo deželo očetovskemu blagoslovu Sv. Očeta in se sinovsko-udano beleži Vaše Svetosti najpokornejši sin Oton pl. Detela. — Nato je dobil deželni glavar nastopni odgovor Njegove Eminence kardinala Rampolle: — Visokorodni gospod! Predrage volje hitim, da izpolnim naročilo Sv. Očeta, vsled katerega naj Vam naznam, kako hvaležno je sprejela Njihova Svetost znake udanosti in spoštovanja, katere ste Visokorodni gospod izrazili v pismu z dne 1. t. m. (marca) v imenu deželnega zbora kranjskega. Vzradovali so se Sveti Oče želja in voščil, ki so jih sprejeli od Vas, ter, zahvaljujoč se zanje, podeljujejo Vam in vsem članom deželnega zbora kranjskega apostolski blagoslov. — O tej

priliki se beležim odličnim spoštovanjem — preudani M. Car. R a m p o l l a.

Župnija Ovsišje je podeljena v zač. pokoju žive čemu bivšemu premskemu župniku č. g. Nikolaju Križju.

Umivanje nog v ljubljanski stolnici. Starčki, ki so jim vel. četrtek premilostni gospod knezoškof Anton Bonaventura umivali noge, so sledeči: Patermost Anton iz Postojne v 93. letu svoje starosti, Štefe Martin z Visokega pri Kranju v 89., Klama Matija z Vrhnik v 83., Blažir Miha iz Stražišča pri Kranju v 83., Krisch Jožef iz Kočevja v 83., Vovk Janez iz Žužemberka v 82., Kelemina Matija iz Ormoža v 80., Urbinec Jurij iz Šmarija v 79., Mrzlikar Gregor iz Št. Jošta nad Polhovim Gradcem v 79., Primec Janez iz Ljubljane v 78., Breskvar Anton iz Hrušice pri Ljubljani v 76., Anžur Štefan iz Sostrega v 73. letu. — Skupna starost vseh starčkov znaša 965 let, lani 948. Razven Jož. Krischa so bili vsi že pri lanskem umivanju. Izmed lanskih je umrl Starman Luka iz Preske.

Volitve v kranjsko trgovsko in obrtno zbornico so se vršile na korist liberalnih kandidatov. Od kandidatov neodvisnih obrtnikov je zmagal edini g. Ivan Kregar. Vender je volitev pokazala, da so liberalci tudi med trgovci in obrtniki, o katerih so se še nedavno bahali, da so njihova zaslomba, prodrli z največjimi silami in sleparijo. Da je katoliško narodna stranka se odločno ganila in krepko nastopila v javnosti, bi danes bila tudi že trg. in obrtna zbornica za liberalce izgubljena. Tudi trgovski in obrtni stan vedno bolj spoznava liberalne — frazerje. Več o tej volitvi bomo o priliki še govorili. Prav veselo dejstvo je bilo, da so kandidatje neodvisnih obrtnikov med ljubljanskimi obrtniki dobili veliko večino. Proti volitvi se uложи rekurz, ker smo prišli na sled mnogim nerednostim, in vse kaže, da je volitev neveljavna. „Slovenec“ priobčuje naslednji oklic: **Pozor somišljeniki!** Poroča se nam od mnogih strani, da opravičeni volivci za trgovsko in obrtno zbornico za zadnje volitve niso dobili glasovnic. Prosimo vse, kateri niso prejeli glasovnic, da nam poročajo svoja imena nemudoma, ker se bo vložil zoper volitev rekurz, kajti kaže se, da je volitev neveljavna! Gg. somišljenike prosimo, da v tem oziru gredó nemudoma na delo in nam hitro sporočé imena prizadetih strank. Tudi natančne podatke o dejstvih, da so liberalci pobirali glasovnice, da bi volivci jih podpisali, in natančna poročila o drugih liberalnih sleparijah prosimo, da se nam nemudoma sporočé!

Listič „Gorenjec“ se zaletava prav robato, kot je njemu lastno, v duhovnike, zlasti pa v cerkljanskega g. kapelana Kosa, češ, da je agitiral za trgov-

sko zbornico. Z isto pravico, kot jo imajo liberalni učitelji, ki niso obrtniki, smejo tudi duhovniki poseči v volivno borbo, ne da bi jim bilo treba za to dovoljenja od milostljivega g. farbarja Pirca.

Primeren in opravičen poziv. C. kr. finančna oblast je začela prav v zadnjem času kruto in brezobzirno iztirjavati potresno posojilo, in to v času, ko se je vsak — in sicer opravičeno — nadejal, da se bode poslužila višja finančna oblast le redkokrat in še takrat le najmilejšega iztirjavanja svoj čas tako težko izprošenega potresnega posojila. A nobenemu ni prišlo le daleko na misel, da bi drž. oblast, katera bi si morala staviti nalogo, skrbeti za blagor državljanov, prišla ravno sedaj v tako resnem času, ne oziraje se na obilico nesreč, ki so nas zadele, s svojimi eksekucijskimi organi in pričela rubiti. In to, kar ni nihče pričakoval, se je zgodilo! Eksekucijski organi so hodili od hiše do hiše, rubili vse, kar je reprezentiralo vrednost, ne glede nato, je li dotična stvar potrebna za obstanek gospodarstva ali ne! In fin. oblast hoče baje delovati na to, da se prodaja tudi izvrši! Kaj naj v tem obupnem stanju pričnemo? Pomlad je tu. Vse, kar je neobhodno potrebno za obdelovanje zemlje, nam manjka. Nedostaje nam delavne moči, živina, da celo semena! Usiljuje se nam misel, da je ona podpora, katero nam je država svoječasno podarila v podobi brezobrestnega posojila, da je ravno ta podpora najhujši udarec, kateri nas bode, ako hoče fin. oblast v resnici izpeljati eksekucijo, za vselej gospodarsko uničil! Najjasnejši dokaz za to je prežalostni in brezupni položaj, v katerem se nahajamo vsled krutega in brezobzirnega postopanja finančnih oblasti, kojih organi nas v pravem pomenu besede podé raz posestev. V tem kritičnem trenutku obračamo se do Vas, gg. drž. poslanci, s prošnjo, da na merodajnih mestih naredite v najkrajšem času, kakoli je v vaših močeh, v to potrebne korake, da se v tem obupnem položaju ustavi ostro postopanje (kakor rubežen itd.) finančnih oblastev; in prosimo Vas, da stavite predlog, da naj fin. oblast v največji meri ublaži i glede časa i glede načina iztirjavanja potresnega posojila svoje brezobzirno postopanje. Gg. drž. poslanci! Bodite uverjeni, da niste pač kmalu imeli večje in lepše naloge, kakor ravno sedaj, ko imate v svojih rokah usodo mnogih, premnogih poštenih slovenskih rodbin. In v plačilo Vam bodo solze hvaležnosti tisoč in tisoč ubogih sirot, katere danes brez usmiljenja podé v širni svet! Županstvo Šmartin pod Šmarno goro dne 24. marca 1902.

Knez Oton Windischgrätz se je z gospo soprogo 14. pr. m. povrnil s svojega potovanja ob Nilu v

Kairo, kjer biva v nekdanji podkraljevi palači Ismael Gezireh. Ondi ostane knežja dvojica do 12. aprila. Dne 14. pr. m. zvečer so priredili visokima gostoma na čast veliko vrtno slavnost.

Izjava o goškem kuratu. V zadnjem času trošile so se v »Slov. Narodu« o goškem kuratu đ. g. Ferjančiču gorostasne laži, na pr., da je obsojence v cerkvi nagovoril, da jih je spremljal na vrh griča nad Mandami in jih takrat še »enkrat« nagovoril, da ljudi k skupni večerni molitvi zganja itd. Da so to zlobne laži, pri nas vsakteri ve. Ljudstvo se zgraža nad takim pisarjenjem in sploh ne more tega umeti, da zamore kdo tako brezvesten biti, da se drzne take laži razširjati, kar dela gotovo z zlobnim namenom, da bi g. kurata že vemo kje očrnil. Ti dopisi so ljudstvo silno razburili in to se je samo odločilo, da se hoče potegniti za čast đ. g. Ferjančiča. Napisala se je izjava, s katero nad 600 duhovnjakov, tedaj ogromna večina odločno protestira proti takemu zlobnemu pisarenju in izraža svojo popolno udanost in neomejno zaupanje svojemu vrlemu dušnemupastirju. Izjava odposlala se je na višje mesto.

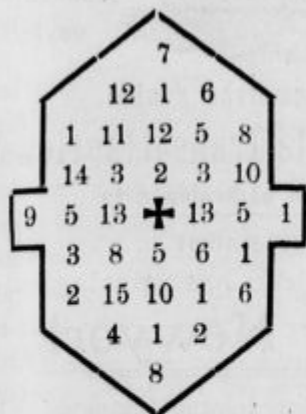
Ponesrečil se je vodja kmetijskega društva g. Stanonik iz Horjula, ko se je peljal iz Ljubljane. Na klancu na Lesnem brdu se mu je vtrgala zavora, vsled česar je padel z voza in si pri tem zlomil nogo.

V vasi Savici pri Bohinjski Bistrici vršil se bo od 7. aprila do konca maja t. l. praktični kurs o mlekarnstvu, maslarstvu in sirarstvu. Mladenči, ki želé vdeležiti se tega pouka, naj se zglašé do 3. aprila t. l. pri deželni odboru v Ljubljani s prošnjami za sprejem, katerim naj pridenejo spričevalo obč. županstva o poštenem vedenju in o dosedanjem delovanju v kmetijstvu sploh. Prednost imeli bodo pri odločevanju sprejema oni, ki so že deloma delali v tej stroki.

Priloga današnje številke prinaša nov Kathreinerjev sujet. prav tako izviren v ideji kakor one Kathreinerjeve alike, ki so se priobčevale v prejšnjih letih in ki so še splošno v spominu. Zbirke teh slik, ki so se napravile marsikje, je kar najlepše obogatil mladi, nadebudni dunajski umetnik Adams s to izvorno kompozicijo. Brhka kmetiška deklica, podoba cvetočega zdravja in veselja do dela, se vrača od žetve med dozorelim, težkim klasovjem. Predmet, kakor umetniško lepa izvršitev, sta enako mična in kažeta iznova, kako zelo se trudi firma Kathreiner, da namene svoje propagande združuje z zahtevami lepote in prikupnosti. Če se tako izborna blago, kakršno je Kathreinerjeva Kneippova sladna kava, na tako simpatičen način priporoča občinstvu, ni čudo, ako je lep in trajen uspeh plačilo takemu prizadevanju.

Besedne uganke.

I.

soglasnik
kraj prvih človekov
ime meseca
del leta
-----
svetopisemsko ime
meste v Avstriji
strupena kača
soglasnik

II.

3	7	4	9	5
2	4	7	9	8
3	8	1	6	10
13	7	9	6	16
9	19	8	16	5
9	5	12	9	5
1	11	7	16	5
		13		

gozdno drevo
pijača
moško ime
denar
. . . . ima kralj
žival
del hiše

Rešitev uganek v zadnji številki.

Besedne uganke.

I.

Slava Leonu!

II.

Velikanoč — Velikanoč.

III.

Osel — orel — ogel.

Rebus

Velikonočno jagnje.

Računska uganke.

Mož je 10, žensk 7, dolžni ostanejo 50 v.

Vse so prav rešili: Andrej Dolinar v Škofji Loki; Franc Vilfan od Stare Loke; Janez Presetnik v Stožicah pri Ljubljani; Ivan Fatur v Rakeku; Andrej Pagon v Poljanah pri Cerknem; Boštjanov Franc na Kožljeku pri Cirknici; Franc Koncilja iz Podgrada pri Dolu; Vekoslav Levstik v J. pod Sv. Gregorijem; sestrice Keršič v Podbrezji.

Rešilci uganek v predzadnji številki. (Konec): Lojze Štupar, fant v St. Pavlu pri Preboldu; Andrej Pagon v Poljanah pri Cerknem; Boštjanov Franc na Kožljeku pri Cirknici; Oroslav Rajšter v Paki pri Saleku; Jož. Kopač v St. Lambertu; Matija Bobnar, pos. v Lahovičah; Katrica in Jerica Hafner, Marija Habjan in Marija Pokoren v Zabnici pri Škofji Loki; Ljudevit Vitovič v Ljubljani; Zvonimir Česen v Ljubljani; Marija Gaber v Vodica; Toma Stillinovič, kančelist kralj. sudbenog stola u Osieku.

Za smeh in kratek čas.

V hribih. Hribolazec (velike postave): „Ali nimate nobenega večjega osla?“ — Nosač: „Oprostite, tolikega, kakor ste Vi, bote težko dobili!“

Občinski ukaz. Občinski sluga: „Slavno županstvo s tem naznanja, da se ima včerajšnji sneg takoj proč spraviti. Kar ga je padlo danes, lahko še nekaj časa ostane!“

Užaljen. „Zakaj si tako žalosten, Jaka?“ — „Zato, ker se nihče zame ne zmeni . . . Še pretepsti me niso hoteli na ‚žeganju!‘“

VABILO

na

redni občni zbor

„Posojilnice v Dobrépoljah,

reg. zadruga z neomejeno zavezo“,

kateri se bode vršil

v nedeljo dné 13. aprila 1902

ob 1/4. uri popoldne

v posojilniških prostorih v Dobrépoljah.

V s p o r e d :

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega sklepa za l. 1901.
3. Volitve: a) načelstva, b) računskega preglednika in njega namestnika.
4. Slučajnosti.

V Dobrépoljah, 19. marca 1902.

69 1—1

Načelstvo.

V slučaju, da zgoraj sklicani občni zbor ne bi bil sklepčen ob določenih uri, vršil se bode ob 4. uri popoldne isti dan, na istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bode sklepal brez ozira na število navzočih združnikov.

Cestar

se sprejme z mesečno plačo 86 kron na okrajno cesto Vižmarje-Jezica in Šent Vid-Brod. — Oglasiti se je pri načelniku Anton Belec-u v Šent Vidu nad Ljubljano.

70 2—1

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“
izide dné 17. aprila t. l.

Loterijske srečke.

Dunaj,	29. marca	19	63	56	76	51
Gradeo,	29. marca	39	75	69	66	8
Line,	22. marca	83	44	31	11	76
Trst.	22. marca	43	84	2	6	72

Mlin v najem

Anton Uršič v Št. Vidu pri Vipavi odda svoj mlin s petimi tečaji, stopami za čreslo, strojem za ječmen, prostornim stanovanjem, vrtom in skladiščem pod ugodnimi pogoji v najem. 65 2-1

Vizitnice
in kuverte s firmo
priporoča

Katol. Tiskarna.

16 letnega dečka

krepkega in poštenih starišev, sprejme
tako v pouk Val. Rihar, strojarski mojster
v Polhovem Gradcu 311 2

Josip Janko

urar v Kamniku.

Velika ulica, priporoča veliko zalogo žepnih in stenskih ur, budilnic, verižic, prstanov, uhanov, brošev — kakor tudi vsakovrstnih očal,

po zelo nizki ceni.

Popravila, tudi najtežavnejša, zvršim vestno pod poročtvom. 68 (1-1)

Strojarija

s 16. kadmi je iz proste roke na prodaj. Voda žene stroj in stope za čreslo, kakor tudi valjavko. Cena 7000 kron. Kje, pove iz prijaznosti upravništvo tega lista. 55 3-2

Iz proste roke se prodaja ali v najem dá

lepo posestvo

do 40 mernikov setve, pri cesti blizu farne cerkve v Dobu št. 31 pri Domžalah. Več se izve pri Ant. Grošelnu v Smartnem pri Litiji. 67 3-1

Vožnje karte
in
tovorni listi

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna
naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiedenergürtel 20 60 (2)

ali pa

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34.

Za
v Avstriji

60 1
koncesijono-
novano

francosko prekomorsko družbo
„Compagnie générale Transatlantique“

Edina direktna in najkrajša črta

poštnih brzoparnikov

ki prevažajo zanesljivo brez prelaganja
iz Havra v Newyork.

Za vožnje tu- in inozemskih železnic, za navadna in
okrožna potovanja in prireditve romarskih vlakov,
daje pojasnila in veljavne vozne liste

Edina oblastveno potrjena potovalna pisarna

Ed. Šmarda

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 6
blizu znane gostilne „pri Figabirtu“.

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisl

apneno-železni sirup.

Ta 32 let z največjim uspehom rabljeni prni sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pot, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si privajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. 434 (20-12)

Cena steklenici l. gid 25 kr. — 2 K 50 h, po pošti 20 kr. — 40 h več za zavijanje.

Prosimo, da se vedno izrecno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kolikat izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime „Herbabny“ vtisnjeno z vrvišnimi črtami iznosi vsaka steklenica polegstoječ aradno registrov. varstveno znamko, na katero znamenja naš se blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“
VII./1, Kaiserstrasse 73-75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod. V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: A. Martdetschlager, Gabr. Piccoli, Ubald pl. Trnkoczy, J. Mayr; Celje: O. Schwarzl & Co., M. Rauscher; Reka: F. Prodram G. Prodram, A. Schindler, Ant. Mizzan; Breze: G. Elsässer. Sevedenj: F. Kordon; Celovec: P. Hauser, P. Birnbacher. J. Kometter, V. Hauser & R. v. Hillinger; Št. Vid: C. Schiebl, Trbiž: J. Siegl; Trst: C. Zanetti, A. Suttina, A. Filippi, J. Serravallo, E. pl. Leitenburg, P. Prendini, M. Ravasini; Beljak: Jobst & Schneider, L. Assmann; Črnomelj: F. Haika; Velikevo: J. Jobst; Velšperk: J. Huth.